GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPT LIBRARY
INDEXING FOR TELUGU MANUSCRIPT

Sl. No.	Particulars	Details
1	Language	TELUGU
2	Material	Paper Mss.
3	Bundle Number	TEL B 0053
4	Work Number	D 2549
5	Page No (From... To)	1 to 10
6	Name of the Work	BALAVIKRA MANKUNI KATHA
7	Subject	ITHIHASAM

బాలవిక్రమార్కుని కథ

Bālavikramārkuni Katha

D.2549

బాలావిక్రమార్కుతికధ

D No 2549

1

The following ballad or Story was written down for me from the recitation of a Telugu farmer who being illiterate was not aware of the meaning of every portion. Obtained 17 Aug 1843 q. v. in J.

శరణు శరణు శ్రీ రామా । శరణు అయ్య రామా । ఆ ఆ ।

మేలుకో మేలుకో అక్క నలగంగ

యింతంతని బొజ్జ యిత్తరి జలపోతా

రాసంతని బొక్క జ్జత్తంబు జలపోతా

నీ బొజ్జకే మేము ఆరగింపులు లోయియి నాయకా । ఆ ।

కొండ వెళ్లి కూరగోవులను జూచి గెచెట్లు గల్లబెంకాయ నేయ్యనీ

కారగింపులు అక్కనలగంగా

గాలపొక చేతపూలపొక చేతగందు గాడ్లలోక చేతగదా పూల

పొక చేత పాలులపద్దింపొత్రబత్రి పత్తమాంతవెళ్లికిపద్దింపొటలశెల

మోలఖపొక చేత అక్కనలగంగా

కట్టనెలకొండుపక్కైవారపు గంగమండలా నెలకొండు పువు పూమాల

యిస్త్రీ తెయి తిబత్తసుద్దులు తొండ బరన వద్దు మతిబత్తసుద్దులు వతిబరని

పద్మ పోయక మాము తితి పలకరా తంత్రి —— । ఆ । ఆ

కాటుకి పోయక పంజెండ్రా పుర బలభద్ర రా జాపంద్రా పలు

బాలా విక్రమార్కుని కథ

చుక్కల సూర్యకాంతి అమర్క సూర్యకాంతకు ముగ్గురు కుమారుల్ని
చిన్నాడి పేరు చిన సోమినాయుడు పెద్దోడి పెద సోమినాయుడు
కడగొట్టువాడి పేరు బాలా విక్రమార్కుడు -- ఆ -- ఆ
బాలా విక్రమార్కుని ముందరగా కళ్ళెంద బెట్టుకుని వాడి తండ్రి
బలచక్రరాజు ఆ బుద్ధులు జెప్పుతాడు ఏమంటు జెప్పుతాడు
ఆ పడమటి పళ్ళెనాటి రాజు కూతురు పెండ్లి జేస్తాను పెండ్లి
జేసేసుకోరా కొడుకా ఆ -- ఆ
రారా నను గన్న తండ్రి పడమటి పళ్ళెనాటి రాజు కూతురు నాకు
చిన్నతోడబుట్టువు కావలెరా అన్నా -- ఆ -- ఆ
అదిగాక తూర్పున తుంగభద్రరాజు కూతురిని దెచ్చి శుభలగ్నము
జేసేము పెండ్లి జేసుకోరా కొడుకా అయితే తూర్పు తుంగభద్రరా
జు కూతురు నా పెద్దక్కని పలుకుతాడు బాలా విక్రమార్కుడు ఆ
అదిగాక దక్షిణ ఉత్తరాన పెమ్మెరాజు కూతురుని దెచ్చి శుభ
శుభలగ్నము జేసేము పెండ్లి జేసుకోరా కొడుకా -- అయితే ఉత్తరాన
పెమ్మెరాజు కూతురు నా చిన్నక్క అని పలుకుతాడు బాలా వి
క్రమార్కుడు -- ఆ -- ఆ
అయితే వాని తండ్రి బలచక్రరాజు మొక్కా వంట్లో దాన్ని తెచ్చి పెం
డ్లి జేసినా పెండ్లి కొడుకు బాలా విక్రమార్కుడు అయితే ఆగడి
తాళాన ఏడు మెట్ల కెలుపు మానికిలోన వంచిన తల ఎత్తడు
బలచక్రరాజు -- ఆ -- ఆ
అపుడు పెద్దాడి పెండ్లాము రత్నమండవిదేవి ఆగడి యిల్లోన
తప్పతోవ తన్నాకు తీసుకుని పాలుపదార్థం తీసుకుని పంచకజ్జా

923

యములు తీసుకుని అపుడు మామ వద్దికి వచ్చి మామ మరి మామ మా
మేనమామ నన్ను ఏడు నాళ్ళ పాదాల అన్నాలకు ఆగాలకు వ
చ్చినాని పని ఏమి మామా మా -- ఆ -- ఆ
అయితే రాజేరకా మండలముదేవి అక్కవారి తో చెప్పితే ఆ పొ
ద్దంతా వెలవ ఆకుపోని నేను తీర్చిన నేను మామ మేనమామ నా దెక్క
మనిమున్నది విన పోయినా మేనమామ --- ఆ --- ఆ
అయితే యిరువురి పక్కంటి ఇరవై లాంపురి పత్తం పాలాంపురి ప
ట్నాన మాయిలా కలాప సకుమ్మర వాడు కుండలు జేసినట్టి ఏండ్లెను మా
ల వాడు పని పాటలు జేసినట్టి పుండును కంసల వాడు సుత్తి దెబ్బ వేసిన
ట్టి పుండును దేవేంద్రరాజు కూతురు మగువా మద్ది రేని మగువా మద్ది
రేని మేరలు మొన్న అని చెప్పుడును పోమామా ---- ఆ -- ఆ
అయితే ఆ మూడు లక్షలంటు జెప్పుడు నా మేని మది లక్షలంటు జెప్పు
డు నాయిన కమ్మేరగ యుత్తలి మేరగ కంచు మేరగ కటారి మేరగ దా
నికి పైన సూదుల మేర సూదుల మేర పైన ప్రస్తుతి మగుడు మేర ప్రస్తుతి
మగుడు మేర పైన అరిటి పండ్ల మేర అరిటి పండ్ల మేర మీద మగు
వా మద్ది రేని తమ ముందరాల మీద తూగుతున్నాది మగువా మద్ది రే
ని -- ఆ ----
అటు మగువ మద్ది రేని మెరుపుట్లు అమ్ముకొని తల మొముకల రాసులుం
టి పుండాది మామా ఆ ---
అటువంటి మగువా మద్ది రేన్ని తెచ్చేగద మన బాలా విక్రమార్కుడు
పెండ్లి జేసి నిజ కుంటై వేడుకగ మామా మా --- ఆ -- ఆ
ఆ మాట తండ్రి విని సంతోషమై అపుడు అన్నాలు ఆగాలు తిన్నా
డు బలచక్రరాజు -- ఆ -- ఆ --

బాలా విక్రమార్క కథ

అప్పుడు అతివేగముందు రగమంటలవలె నిప్పులతో పక్షాకులు ఖ్చివతమే
లేదుకరమేఘలకు పోతూవుండగాను-- ఆ-- ఆ---
అప్పుడు యేలేదుకరమేఘలకు పోతూవుండగా బాలావిక్రమార్కుడు
వచ్చేండు వారలది వారాపలాహోలతీస్కొని వచ్చేండు వారలదివా
రాకత్తితీసుకునివచ్చి----

అయితే రావేముంతలనేరిగసుగన్నతల్లినవదినె పాపకర్మాలకు వదినెగారి
వదినెగారు దష్ట సనుగన్నతల్లిమా వద్దంత్రిబలచంద్రరాజుతో చెప్పినవార
తండ్రిగారు చెప్పితే చెప్పినట్లు చేకుంటే యేదేడు తండ్రిగారా వెగలాశ్రీ
సనిచెప్పినాడు బాలావిక్రమార్కుడు--- ఆ--- ఆ--
అలిదు రగముంతలీదేవి యేమునిచెపుతుంతలేరారాసాతంత్రివురిదివి
గారు దప్పుపాపములుకు వురిదివిగాని సనుగంన తంత్రిమా తంత్రికి చెప్పు
తున్నవారతండ్రియేగ ఆసచెప్పువాను విసపోయిమురిది-- ఆ-- ఆ--
అయితే విలా తంత్రికి చెప్పినవారతండ్రి యింటికి పాయతపచ్చెంతావుత
మేలాపురి పట్నమువేలాపురి పట్నములోకి వేంద్రగిరి జువేవేంద్రగిరి
జుకూతురుమగువా మద్దిరేని మగువా మద్దిరేనికూతురి మేదలు యెమున్నాని చెపు
మనుమురిది-- ఆ-- ఆ---
అయితే యేదులవ్వేలని చెపురునా యెనిమిదిలవ్వేలని చెప్పుదునా యిసవ
దవకటి యిత్తడి మేద వకటి కంచు మేద గకట్టారి మేత గసూదుల మేతగసూ
దులమేదప్పైన వుక్కతిరుగుడు మేత వుక్కతిరుగుడు మేదప్పైన అరిటిటెనిమ్మపండ్ల
మేత అరిటినిమ్మపండ్లమేదలోను మగువా మద్దిరేని తుపుందరాలమిాదటా
గుడున్నది-- ఆ-- ఆ---

అటువంటి మగువా మద్దిరేన్నిపునబాలా విక్రమార్కుడు పెండ్లిచేసుకున
బాలా విక్రమార్కునివల్ల అప్పారేమి అంట్లూని మురిది ఆ---
అయితే ఆవార తండ్రి బాలా విక్రమార్కుని పెండ్లారవిన్నాడు
కండ్లారచూచినాడు--- ఆ--- ఆ---

అప్పుడు బాలా విక్రమార్కుడు సంతోషముయి పచ్చెండు బాలదివా
రాకత్తితీసుకుని వచ్చెండు బాలదివలా హోలతీసుకుని యేదేడు గు
ర్రపులాయిమాయిచెమకుతూపోతూవున్నారు బాలావిక్రమార్కుడు.. ఆ
అప్పుడు బాలావిక్రమార్కుడు యేదేడులాయిమాయి చెవిడసకుప్పిత
మైనగుర్రాన్నిపట్టుకుని-జీనిగరుగట్టి గుర్రంమిాద కెలువైతిరినాడు బాలా
విక్రమార్కుడు---- ఆ--- ఆ
అప్పుడు గుర్రంమిాద కెలువైబాలా విక్రమార్క పచ్చెండు బాలదివలా
హోలతీసుకునివరితోపదిపూలు దెబ్బలువేసినాడు ఆదెబ్బలు తీసుకుని మున్న
లగిరుపులపక్షిబాలకుమేగముంతలాలకుపోయి అక్కడివాయుచపచ్చెం
దాపదవాలింది గుర్రము--- ఆ----
అక్కడపోతేగె వెంటగెకుంతామూరద యెర్రజోగెపోడలు అయెర్రజోగె
పోడల్లో గుర్రములాలంగా బాలావిక్రమార్కుడు ఆకలిగొన్నాడు దప్పు
లుగొన్నాడు అతివేగముందు యెర్రజోగెపోడలలో గుర్రాన్ని కట్టివేసినాడు
బాలావిక్రమార్కుడు--- ఆ---
అప్పుడు గుర్రాన్నికట్టివేసినే సువరప్పులు గొన్నట్టు ఆకలిగొంటు గుర్రము దప్పు
లుగొన్నది ఆకలిగొన్నది అతివేగముందు రెండుకోసైన తేస్తామని చెంబు తీస్క
నియెర్రజోగెపోడ యెంటు నీళ్లువుండేతావుకు వెదుకుతూపోతూవుంన్నా
డుబాలావిక్రమార్కుడు--- ఆ--- ఆ--
యెదుకుతూపోతూవుండగా అదవ్రేకచిన్నది కలగర్జువాయివుంద
గాకలకర్జు బాయిలో నీళ్లువుంటగా అనీళ్లముంచుకుందామని ది
గినాడు బాలావిక్రమార్కుడు--- ఆ----
ఆ బాలావిక్రమార్కుడు నీళ్లుముంచుకుందామని వకమెట్లుకుది
గిపోతే నీళ్లుమరి వకమెట్లుకు దిగిపోయేమునీళ్లు వకమెట్లుకు దిగిపోగా
దాను వెంబడించి పోగా అనీళ్లు బాలావిక్రమార్కుడికి సాగలో

బాలా విక్రమార్క కథ

దానికి తీసుకపోయెను -- ఆ---

అయితే అనాగలోకాన పటాలాతి బంధ పద్ధతి ఆ పటాలాతి బంధమా
బాలా విక్రమార్కుడు గూర్చుండి తల్లిదండ్రుల మాటలు వినక అన్నద
ముల మాటలు వదినెల మాటలు గురువుల మాటలు వినక మగువా మ
ద్దిరేక్ష పెండ్లాడుదామని వచ్చి యీ కలకత్తా వాకిలి లోకత పెద్ద పోదునే మొల్ల
నిలకడ లేని దుఃఖము కైపులా సమంజసంగాను అట్లా దుఃఖమందు మానుండ
నుపోయిన కడం లోంతలు అయినది ఆ పటాలాతి కింద దేవరాజును వేసి -- ఆ
ఆ పటాలాతి కింద వున్న దేవరాజు చెప్పదురా యీ ముట్టి మీ దయ
ల్ల గట్టి కలకత్తా వాకిలి లో పటాలాతి బంధమా దశోకము జేసే నరమా
నవుడు చెప్పరా --- ఆ---

చెప్పరా వేరు దేవరాజు తమ్ముడా నేను బాలా విక్రమార్కుడు
అన్నదమ్ముల మాటలు వినక తల్లిదండ్రుల మాటలు వినక మగువా మద్దిరేక్ష
పెండ్లాడుదామని వచ్చి యీ కలకత్తా వాకిలి లోకత పెద్ద పోవాముని శోకి-
స్తాను దేవరాజు తమ్ముడా --- ఆ---

శోకిస్తె ప్రయోజనము ఏమిలేదు గాని బాలా విక్రమార్కుడా నేను మగువా
మద్దిరేక్ష మేడకు దోవ చూపిస్తాను గాని నన్ను తీసుకపోయి పాలసము
ద్రాన విడిచి పెట్టవా అనెను దేవరాజు -- ఆ---

ప్రాణ దేవరాజు తమ్ముడా నిన్ను అలాగే పాలసముద్రాన
యిడిచి పెడతాను నాకు మగువా మద్దిరేక్ష మేడకు దోవ చూపిం
చు దేవరాజు తమ్ముడా --- ఆ-- ఆ---

అప్పుడు యిద్దరు గట్టుకు వెళ్లి వచ్చి వెంబట్ల బట్టమని వెంబులో రెండు
కాంతి లుంచగాను వెంబులో నీళ్లు నిండి మరవలు పారగాను బా
లా విక్రమార్కుడు దాపు మీంది మూర్చ కుని గుర్రాన్ని దాపు మీంది
గుర్రము మీద మెయి వేసినాడు బాలా విక్రమార్కుడు -- ఆ

అయితే బాలా విక్రమార్కున్ని దేవరాజు వెంట తీసుకుని యిద్ర
లోకుపారలు కత్తిరిస్తూ పోగా ఆ దోవనే బాలా విక్రమార్కుడు పాయ
కస్తుర్రందా మరి వెళ్లిపోయినాడురా --- ఆ---

అయితే ఆ దారి యేడు మెంజులా పొడుగు పాలసముద్రము ఆ పా
లసముద్రమును మీరి కాంతాసురుడు యేడు శిరసుల నాగేంద్రుడునే సి
ములుగానే యుండి చెట్టు వంటి వాడు వచ్చినా ఆ కాంతాసురుడు కన్న
లు పాడి వేది నాగేంద్రుడు వచ్చి రసాలు తీసుకుని యిసాలు విడిచి పె
ట్టి పోతున్నది --- ఆ---

యీ రీతిన సవాలక్షల రాజ దళం పాతము తెచ్చింది యేడు కొండల పొడు
ప్రమాల కలరాసులు పడి వుండాయి ఆ మానికెంతను -- ఆ

అటువంటి మానికింద బాలా విక్రమార్కుడు పడ్డట్టే పానిమ రిసి నిద్ర
పోగా దేవరాజు వెంబులో మూరుకుని వుండగా కాంతాసురుడు వ
చ్చినాడురా --- ఆ---

అప్పుడు కాంతాసురుడు కాలకాలమని అరిచి బాలా విక్రమార్కుడి త
లమీంద గూర్చుండి కండ్లు పీకాలి వేసము యీమాన వెంబులో వుండే దే
వరాజు కాంతాసురుడు వచ్చినాకని రావయ్య కాంతాసురుడా
అట్లా పుదమిత్తి నీకేమి ప్రియము వెంబులో నీళ్లుండాయి వెంబులో
నీళ్లు తీసుకుని పుదమి పోయి పుదమిత్తె నీకు ప్రియముకద్దా ఆ---

ఆ మాటవింటాని కాంతేంద్రుడు వెంబులో మూతి పెట్టె మూతివెం
బులో పెట్టగానే దేవరాజు రెండు తోనుగొంతు అదిమి పట్టె
నే అదిమి పట్టంగానే కాంతాసురుడు కాపు కాపున కెళ్లి కాని విడు
వనోయి దేవరాజా మీ రాజును కన్నులు పుదమిం వేది
లేదు అట్లంటు కాంతాసురుడు పలకంగాను ఆ మాటవినక దేవ
రాజు కాంతాసురుణ్ణి మెడకత్తిరించంగానే యేడు కొండల పొడుపు
అరపడి కాంతాసురుడు -- ఆ-- ఆ---

బాలా చిత్రమూర్తి కథ

ఏడుకొండల వాడు ప్రసన్నంగా బాలా చిత్రమూర్తు చిత్రసేని యూరౌడ ఆమెప్ప రాజు వుండంగా నా పెద్దరావు గడిచె తపోదేవా పెద్దరావు మానవి ఆలోచనస్తే బాలా చిత్రమూర్తుడు... ఆ....

ఆలోచనజేసి అతిశీఘ్రముగా గుర్రము మీద కెక్కి వెళ్లిరి నాండు బాలా చిత్రమూర్తుడు... ఆ....

పన్నెండు బారల పల్లా కొలతీసుకుని చటచట సముద్ర దెబ్బలు గుర్రాన్ని వేశాడు బాలా చిత్రమూర్తుడు... ఆ....

అయితే ఆ గుర్రము ఆ దెబ్బలు తీసుకుని పాయక పన్నెండా మడ వాల సముద్రము గట్టుకు తీసుకపోయెను... ఆ...

అప్పుడు ఆ యేడు దేవరాజు పైన బాలా చిత్రమూర్తి దానన్న వాల సముద్ర నడిబి పెరతాను అంట్లివి విడిచి పెట్టు ప్రాయి బాలా చిత్రమూర్తి... ఆ...

అయితే యేడు దేవరాజా యీ పాపెట్టు పోరుగా కెను యీ వాడు దైవస్త్రములు లో వుండుకుంటి పాశ్చనవేచి నేను వాల సముద్రానికి పోడు వున్నాను మగువా మద్దిరేని పేడపుపోతాను అనగానే ఆ యేడు దేవరాజు సంతృప్తించి యిద్దరు ఆ వాడు గుళ్ళాన పట్టుకొని వుండగా... ఆ....

అయితే వీరిద్దరు పట్టుకొని వుండగా తపస్సు సంపేసనని యేడు శిరస్సుల నాగేంద్రుడు కొంచివిసాయి గట్టుతూ యెంచి తెంచి వచ్చి ఆ బాలా చిత్రమూర్తి సంపాలెనని తలపుల సంకుల్లా యేడు శిరస్సులు బూస్తూ వచ్చి వస్తా వుండగా యేడెం డాజు కనుక్కొని రెండు కొండల తో యేడు శిరస్సులు కత్తిరించగానే నాగేంద్రుడు వాత పై యేడు కొండల యాత్ర పట్టెరా... ఆ...

అప్పుడు బాలా చిత్రమూర్తుడు ప్రాణ్యస్నేచి నాగేంద్రుని చెప్పుకొని యీ ప్రియపత్ని యెడెం రాజు వుంటగా నా పాగంగ దానే యీ దారి పక్క గంతం గడ పెనోని బాలా చిత్రమూర్తుడు ఆలోచన చేస్తు సుంత గాను... ఆ...

అంతలో ఆ యెడెం రాజు బాలా చిత్రమూర్తు కనుగొని సన్న వాలసముద్రాన విడిచి పెట్టి ఉంటి వ విడిచి పెట్టుమనంగా బాలా చిత్రమూర్తుడు నన్ను వాలసముద్రములో విడిచి పెడుతావని గాని సా

మగువా మద్దిరేని పేడకు జోడు జూడ వయ్యా నా పెరుగు రాజు తప్పుదా... ఆ...

నా వయ్యా బాలా చిత్రమూర్తి దా వద్దని సాను సూనె బంధ ఆ బంధ కాడికి యేడు కొండల్లో యీసుగుల మీద తలపోసుకుని వస్తాడు సాంతల కలరాజు... ఆ..

ఆ ఆసాంతల కలరాజును అడిగితే మగువా మద్దిరేని పేడకు జోడు జూడ వాడు ఆ జోడు పోరయ్యా బాలా చిత్రమూర్తా... ఆ...

అప్పుడు ఆ యేడు దేవరాజును వాల సముద్రములో విడిచి పెట్టితె ఆ యేడు దేవరాజు నీకు గాశినా కులాస్తె సన్నుతలు మాకు నావు నిచె ప్పిపోయినాడు ఆగడియులోసు... ఆ...

అప్పుడు బాలా చిత్రమూర్తుడు గుర్రము మీద కెక్కి వెళ్ళి వద్దని సాసే... సూనె బంధ వద్దికాడికి పోయి రావయ్యా సాంతల కలరాజా నాకు మగువా మద్దిరేని పేడకు జోడు జూడ మన్నాడు... ఆ...

అప్పుడు ఆ సాంతల కలరాజు నీవు యెవరు అని అడిగితే నే సు బాలా చిత్రమూర్తిని మగువా మద్దిరేని పెండ్లాడ వచ్చినాను అని చెప్పినాడు గా... ఆ...

అట్లా చెప్పగానే ఆ మాటలు విని బాలా చిత్రమూర్తి సంతోషించి కొంచెం సేపు మగువా మద్దిరేని పెండ్లాడ వచ్చిన వారందరు గాడు సేయ ముప్పై రాజులు సరా యేడు లక్షల కొట్లు ఆ వేదక్రింద ముత్తమ్మ పై యేడు కొండల యెంమ కలరాసులు పడి వుండాయి ఆ వేదకింద... ఆ...

అయితే మగువా మద్దిరేని పెండ్లాడ వచ్చిన వారందరు ఒక్క వొకటి కలువ్రించక పోసు వచ్చిన వారంద అని చెప్పి యేడు కొట్ల యేసు గులను కట్టు వేశి విడుపు పురి పగ్గాల తో గాజు గంపానికి మెట్టిమెట్టి కిరి కలు యిరిచి కట్టేశినాడు గా... ఆ...

అప్పుడు రెక్కలు విరిచి కట్టేయంగాను గాజు కంబ మంట్లో నెత్తురు వయిసుంకంగా వంకై పారుతుండగా... ఆ....

బాలా విక్రమార్కుని కథ

అపుడు ఆ బాలా విక్రమార్కుడు గొడుగొడుమని కడుపులో నిరుంటున్నైలా సమం
డు కేసి అగ్నివేసి ఆకాశమండు కేంది విడుచ్చి పడి మిన్నందు కేంశి కడవేని శా
కములతో దేవేంద్ర రాజును తలుచుకున్నారు బాలా విక్రమార్కుడు ... ఆ
దేవేంద్ర రాజును తలుచుకునే వేళకు దేవుడు కొండ్లమెనుగుల పుష్పరీ పరగలతో
గారు గంబములతో గూడా తోకీ గ్గిరగ్గిన మండితం నేలకు పుట్టబడెనుగా ... ఆ
అపుడు నేలకు పుట్టబడంగానే దుడుక్కైన బాలా విక్రమార్కుడు వే
విరిబాం కలరాజు కూంచి అక్కరపడి దేవ మేలాయు బాలా విక్ర
మార్కుడా నీపు రాజు పీస్తంగా వున్నది నేను బట్టలు ముఖ్యమివ్వక
ఫో వచ్చినాను నికర్తి పైశీ నాను మా తల్లి యెవరు మా తండ్రి యెవ
రు అన్నతమ్ములు యెవరు చెప్పుమని అడిగినారుగా ... ఆ ...
అప్పుడు రావయ్య నీ సాంకల రాజు మా అప్పుడు బలభద్ర రా
జు మా అన్న ముక్తలు సార్వతాంత పెద్దన్న పెద్దపోయినాయి రు
చిన్నన్న చిన్నపోయినాయి దునెనుకడగోటి వాన్ని బాలా విక్రమా
ర్కుడుగా ... ఆ
నేను మా తవిత తండ్రి మాటలు వినక అన్నతమ్ముల మాటలు వినక
దేవేంద్ర రాజు కూతురుని మంగువా మద్దిరేని పెండ్లి తీదాం
ని వచ్చి నీ బాంతకర్తపు యొతిస్తానుగా ... ఆ
అప్పుడు రావయ్య బాలా విక్రమార్కుడు చక్కనీ సాంవనే సూర్య
వాగె బంతనపాయు కప్పొందాం మదమెండు కోట్ల దేవసుగుల
మాంద పెంట యొప్పేసుకుని వచ్చి వుదిచికి యెంతసూరదాం మనీ
శ్రీమంగువా మద్దిరేని పెండ్లి తదాంది వచ్చిందినిజమైతే మంగువ
మద్దిరేని కేంకలు యేమదవుందాం మాగురుతుపట్టు కుని తోసుక వ
న్నైనీకు మంగువా మద్దిరేని మేడకు జావజూం పిస్తాను బాలా
విక్రమార్కుడా ... ఆ ...

అపుడు ఆ బాంకలకల రాజు మాటలు విని పాయకప్పొందా
మదపాదుగు చక్కని సాంనే సూర్యనే వాగె బంతపోదు గూంన పెతుకు
లాడు మాట్లోతూం వున్నారు బాలా విక్రమార్కుడు ... ఆ
ఆయితే ఆ మంగువా మద్దిరేని బంగారు గజ్జెలు దాచిన కేంకలు
గురుతుపట్టు కాని తామదత చెప్పి బాంకలకల రాజు దగ్గరికి తీసు
వచ్చినాడుగా బాలా విక్రమార్కుడు ... ఆ
అపుడు ఆ బాంకలకల రాజు బాలా విక్రమార్కునికి మెచ్చి మ
ంగువా మద్దిరేని కేంకలు పెట్టుకున్నాటే వెయ్యి బంగారు బుట్టలో నివుబం
గారు చేకట్టెంగా ఆయి దాంకోనేసు బంగారు బుట్టి తీసుకుని మ
గువా మద్దిరేని మేడకు యెస్తాను నీవు బాలా విక్రమార్కుని పుట్టించి
గానే వచ్చారు మునంగా మంచిదని అట్లానే చేకట్టెన్న బంగారు బు
ట్టా దాకుంనాడు బాలా విక్రమార్కుడు ఆ వివేగం మం దృమా
కలకల రాజు బంగారు బుట్టి తీస్కుపోయి మంగువా మద్దిరేని మేడ
కు యిచ్చి వచ్చినాడు ... ఆ ...
అప్పుడు ఆ మంగువా మద్దిరేని బంగారు బుట్టిలోని బట్టలు విడగ
దియ్యగానే బంగారు చేకట్టైన బాలా విక్రమార్కుడు పుట్టు
బడి ఆయి బాలుడై నేలవాలెను ...
అంతలో బాలా విక్రమార్కుని మంగువా మద్దిరేని మాంచి మ
రకతకళ పాయుంది బాలా విక్రమార్కుడు మంగువా మద్దిరేని మాంచి
ముదసకళ్ళ పోయి అపుడు వారిద్దరు మదసకళ్ళు యిడిసినా
కచికా చక్కని వాలుదు నిద్రినాదని ప్రకృతి దుగు ఉ మెదు మాంద
మంగువా మద్దిరేని మెడదమాంద పక్కబెట్టుకుని నిద్రపోయింతా
రంతెను బాలా విక్రమార్కుని ... ఆ ...

వాలాం విత్రమూర్తి కైఫీయతు

అప్పుడు నిద్ర బోయినా వున్న వాలా విత్రమూర్తి అక్కడ వుండ
వుంచబెట్టి ఆ ముగువారు మద్దికేని తండ్రి దేవేంద్ర గిరి రాజు దేవస్థా
నికి నాటకమున శాస్త్రము దినములు వో మ్మొదిగ ఉద్దమ ముగువారు మద్దికేని అ
ప్రకారమె ఆ కొక నాటకం శాస్త్రము వోగా వాలా విత్రమూ
ర్తుడు నిద్రపోయినాడుగా --- ఆ --

అప్పుడు వాలా విత్రమూర్తుడు నిద్రపోయినా కంతె వక్కనివాంఛి
తలుసుకుని వుండని తానుబంగారు చేకట్లైమ ముగువారు మద్దికేని
వాసకంతె వోయి వారి తండ్రి దేవస్థలక ముతో నాటకము శాస్త్రమూ
వుంతెమ ముగువారు మద్దికేని మూచి వాలా విత్రమూర్తుడు ఆ ----

అప్పుడు అతివేగముండు వుద్దెలవారై వెవాని వుద్దెలవారి దవారి
వక్కెపెట్టు తప్పించెను వక్కెపెట్టు తప్పగానె ముగువారు మద్దికేని కావిద
స్తవకడి తప్పెను అప్పుడు దాని తండ్రి దేవేంద్ర గిరి రాజు తా
ప్రకశాలను మూచి వాండ్ల తోనే యిస్తావునన్నారు నాన్ని యి
మూరు చెప్పరం దేవుని ప్రాణ జల్లా తప్పించిగాని మూ ముగువారు
మద్దికేని కావి దస్తు యేమినాడు తప్పించినేమ మూ ముగువారు మద్దికేని భా
మొత్త వారడి వుండాదని చెప్పినారుగా -- ఆ ---

అప్పుడు అట్లా చెప్పి అగ్నివేసి ఆకాశ మండుతుని మిన్నునేల తా
లమ్మెతా కి మునలు సుడి బడి రావి సూర్యుడు గతులు తప్పి ముగు
వారు మద్దికేని కాళ్ళ గొకసికతి పెలు తెలు చేసి కడు ప్రలోనికల మూం
సం తీసి కండ్లు పైకి మూని కెలువట్టి స్తానని ఆలుత్త వక్కైడు -- ఆ
అప్పుడు అయితె ఆకాపులు కరణాలు రెడ్లు దేవేంద్ర గిరి రా
జును మూచి యీ వరప అయి నెట్లు యింతె కవరవ అయి
నట్టు అయితె తగిన వన్నె సింతురు యీ వరవకు యిత్తి సి --

పెట్టుమని చెప్పినారుగా అప్పుడు ఆ మూటలు దేవేంద్ర గిరి రాజు విని
ముగువారు మద్దికేని వేంత మవల్లంగా పోయినారు --- ఆ ---

అప్పుడు ఆ ముగువారు మద్దికేని తన వేంతకు పోగా దాని కంటె వెలుంగలనె
పోయి వాలు త్రిప్పుకుంటున్నారు యింతలో ఆ ముగువారు మద్దికేని వచ్చి
వాయింశివమూచి వీలు వకార్యం అన్నం ఆగాడులు పెట్టి తప్పతో
వక్కెకు పెట్టి తప్పి వక్కె వేసుకొని పూలగంధాలు పెట్టి సంతో
షముగా పెంతలోను వుంచిందిగా -- ఆ --

వల్లా ఆ రు నాడు నాటకం శాస్త్ర పోగా వాలా విత్రమూర్తు
డు బంగారు చేకట్లైన ఆ ముగువారు మద్దికేని వేంటనె పోయి తా
ర్వాని మీద కూర్చుండి తాళం వక పెట్టు తప్పించగానె ముగువారు మద్దికేని కా
విదస్తవకడి తప్పెను అప్పుడు వారి తండ్రి మంత్రి అగ్నివేసి ఆకాశమండుతూ
నిమిన్నునేల తాలమ్మెతా కి మునలు సుడి బడిరాలగా సూరుడు గతు
లు తప్పగా ముగువారు మద్దికేని కాళ్లు కొసి కరి మండలాలు చేసి కడు
ప్రలోనికల మూంసం తీసి కండ్లు కొసి మల్లె పూలు వక తట్టు ముగువారు మద్ది
కేని కండ్లు వక తట్టు మూని కెలువట్టింవగా అమల్లెపూవె వెలుగ్గను గాని
కండ్లు వెలుగ్గ కనపోయెను ముగువారు మద్దికేని కిరాద మొత్త వారడి వేదని కం
డకు కంత రెండు వలుకకు రెండు వలుక కండ్లకు కండ్ల కాళ్లకు కాళ్ల కడు ప్రలో
నికడు మూంసం బెట్టి జీవగంత రాలు యిచ్చి బతికించి మూచి వేపుకునాడే
తప్పుడు --- ఆ --

అప్పుడు అదే దేవేంద్ర గిరి రాజు తన కూతురిని వల్లగా వెంతకు పొమ్మనమని
పంపించినాడు పంపించితె ఆ ముగువారు మద్దికేని వేంతకు వచ్చి తన కైనా వుం
డగా వచ్చి వెంత పైపంగాలుకున్న వాలా విత్రమూర్తి మూచి మూతం
త్రిగారికి తెలిసి పోయెను పోదా వుల వక మనెను ముగువారు మద్దికేని -- ఆ --
అప్పుడు అతివేగముండు పాయిక పంస్తాం దాకుడ రెండ్లి పోగా

బాలా విక్రమార్క కథ

ఆ ఒక మర్రి యొక్కనీడ ఆ మర్రి యొక్కనీడ క్రింద బాలా విక్రమార్కుని
పాద మీద పండ బెట్టుకుని కూర్చుండి ఉండెను మగువా మద్దిరేని.. ఆ
ఆ వేళ ఆ దేవేంద్ర గిరి రాజు ఆ చెంతకు రావించి ఉండె రెక్కా పక్షు
లను విడిచి మాను మగువా మద్దిరేని యీ దనుకు పో అనని చెప్పి యీ
క్షీ ఆ రెక్కా పక్షులను కాల్చంగానె ఆ దెబ్బలకు తాళ లేక మగువా
మద్దిరేని చెవులు కొసరా మని సెప్పి రాజ్యం వేదల్చిన వేమకులాండు తూ
వస్తూ ఉండగా... ఆ...
ఆ నిద్రా మొత్తుకు తూ పరుపు వెక్కి వస్తూ ఉండగా మగువా మద్దిరేని మా
బి బాలా విక్రమార్కుని శ్రీ ... సంపె సత్తా వని ఆ తి వేగ్ర మందు మొగి
పోయి యీ మగువా మద్దిరేని ఆ పక్షుల రెక్కల మీద కూర్చుండెను
ఆ...
అంటె ఆ వేళ ఆ తి వేగ్రంగా ఆ రెక్కా పక్షులు తీసుకపోయి ఆ మేడ
మీద కూర్చుండ బెట్టెను... ఆ...
కూర్చుండ బెట్టిన తరువాత వాండ్ల తండ్రి దేవేంద్ర గిరి రాజు కు తెలిసి
ఏమే మంమా మొ రాజ్యానికి పోతివి ఎక్కడికి పోతివి అని అడిగె
నేను తెంరా సె చెప్పు మనమా యెరు వక చెప్పు మనమా మమ గంన్న తల్లి
అంటె యెరాసె చెప్పేదే యెరవక నె చెప్పు వంప్పా మమ గంన తల్లి మగు
వా మద్దిరేని... ఆ...
అయితే నను కన్న తండ్రి వినవయ్యా దేవేంద్ర గిరి రాజా నా మేడకు వక
నరుడు వచ్చినాడు బాలా విక్రమార్కుడు వారి మీద మనసు
అయింది నీవు యొక్క తవాద బెట్టినందు మాత సత్రి విడిచి పెట్టు లేక
ళ్ళి పోతినన్నాది ఆ గడియ లోనా... ఆ...
ఆ యితె రాలే నను గన్న తల్లి మగువా మద్దిరేని ఆ టు వంటి నరుడు యీ
మంటె వస్తె నీకు శుభ కల్యాణం చేసి దుస్తాను అని అంటె ఆ వుడు బా
లా విక్రమార్కుడు మూర్చెల్లి వున్నపుడు ఆ నెల్లి ఆనందం మొచ్చెన్

మేకాంతంగ వినిన యీ మాటలు దేవేంద్ర గిరి రాజు మగువా మ
ద్దిరేనికి సెప్పిన మాటలు యిన్నాడు--- ఆ---
అటెంక ఆ బాలా విక్రమార్కుడు వాయుక పత్రాం దామర బావ బట్టుకు
ని వచ్చితావి మేర యెంక్కైటు పృథివికి కాళ్ళ తునిగి పోయెను మళ్ళా వక మేర యె
క్కైటు పృథివికి మోకాళ్ళ తునిగి పోయెను మళ్ళా వక మేర యెక్కైటు పృథివికిన
డుములు తునిగి పోయెను మళ్ళా వక మేర యెక్కైటు పృథివికి నే తుయి తునిగి పో
యెను మళ్ళా వక మేర యెక్కైటు పృథివికి శిరస్సు తునిగి పోయెను.. ఆ---
అటెంక ఆ శిరస్సు వృక్ష పొడి మ్మై రాలి తపుడు నమ్మితిని నమ్మితిని అన్నాడు
బాలా విక్రమార్కుడు యింత మొ వంటి వారలు యిల్లా ఆనంది వే
దని వృక్షతి రుగుడు మేడ కింద్ద మొలి విష్టించి మగువా మద్దిరేని-- ఆ----
ఆ మొలి విష్టగానె ఆ మొలి విలో ఆ శిరస్సు దొశి విపొడి ఆ యిల్లో
రాలంగానె ఆ పొడి తీసుకుని వృక్ష తిరుగుడు మేడ మీదికి పోయి---
రతి విశేశ రతి మీద బంగారు వస్త్రం గప్పి వస్త్రం మీద మాయ మంత్రం
వేశెను ఆ మాయ మంత్రం వేయగానె మళ్ళా పుట్టి బత్తె లేచ వారెను
బాలా విక్రమార్కుడు--- ఆ---
అటెంక మందు మగువా మద్దిరేని తల్లి తండ్రికి కబురు చెప్పి పంపిస్తె వాం
డ్ల వచ్చి ఆ ప్పొరికం పడి నీవు యేమి టికి వచ్చినావని బాలా విక్రమా
ర్కుని అడగా మగువా మద్దిరేన్ని పెండ్లి జేసుకొను వచ్చినా నని
అంటె ఆ వారతం కులు రావయ్యా బాలా విక్రమార్కు డాయిం
తలో మాం తా వ్నిమగువా మద్దిరేనికి యింత శ్రమ పెట్టుకొస్తివా యి
ల్లా వాండ్లు కొంగానె మాకంటికి అగుపడక పోవితి మమ్మనసు పుత్తురా
తతోర తప్పుకె కప సి ఆ ళ్లని తాద మీద కూర్చుండ బెట్టుకుని వకనిన్నది
కట్టు కట్టుకుని బంధుగులను పిలిపించి ఆకాశం త ఆరుగు వేపించి
సూనికి చేపట సప్తం బెట్టించి కురుచని మత న్నేలు తల వాలు
పోశి కూరిచిన మలతాల్లు తోరణాలు కట్టి పెండ్లి జేయించెను ఆ

బాలావిక్రమార్కుడి కథ

అటుంతట తనువారేరాజ్యములో సగము యిచ్చి మంద్రి వూంబర్లను
యిచ్చి సల్లంగా మగువా మహిర్కరని బాలా విక్రమార్కుని యిద్దరిని
వారి పట్నానికి పంపిరి అపుడూ-- ఆ-- ఆ--
అపుడువారిద్దరు సల్లంగా రాజ్యేలుతూ వుండిరి-----
యిది బాలా విక్రమార్కుడి పెండ్లి కథ సంపూర్ణ-----

Palnati Chronicle

Introduction

D 1156

The Telugu language abounds in translations from Sanscrit, Canarese and even Tamil: but possesses few original poems of any great length or merit. Those "estimable" works that are considered original are in fact copied in every page from Sanscrit: and few are sufficiently easy to encourage a foreigner in his study of the Telugu language. He indeed must descend to a rustic class of works so low that natives of education reject them with scorn. Such are the vernacular volumes which the unlearned read with delight: and which a foreigner will find not only entertaining but excellently suited to his wants. The (Dwipada) "couplet" versions of the Tales of Harischandra and Nala, and Saranga Dhara, with the Prabhu-Linga Lila and the Basava Puran, all seem easy to a native but all may appear somewhat difficult to a foreigner. He may therefore commence with the Palnati Chronicle which is but one grade above the Verses of Vemana. It is in fact a prolonged ballad, much in the style of

2

the antique poems whereupon the Lay of the Last Minstrel is founded.

But it is more profitable and more entertaining than the Braminical wo[rks] which like the Mahabharat, the Bhagavat and the Ramayan, are translations from Sanscrit.

In the Life of S. Hick, "the Village Blacksmith," page 82 – "To persons in the polished circles it was a relief to the mind to be with him one of those novel scenes but occasionally met with in the landscape of life. Instead of the dull monotonous plain, whose richest garb becomes commonplace by constantly gazing upon it, in Samuel it was like broken rocks, wood and water; a piece of moor land, with patches of rich soil beneath the heath, with here and there a flower of surprizing beauty springing up in the midst of the wilderness.